

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи адиктології

Освітня програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Спеціальність 053 Психологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Івано-Франківськ – 2020 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни

Робоча програма з «Основи адиктології» для студентів спеціальності 053 Психологія.
2020 р. 18 с.

Розробник:

Міщиха Лариса Петрівна – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та клінічної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної психології.

Протокол від “28” серпня 2020 р. № 2

Завідувач кафедри загальної та
клінічної психології

(Москалець В.П.)

Схвалено методичною комісією факультету психології

Протокол від “10” вересня 2020 р. № 2

Голова

(Пілецька Л. С.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,0	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	За вибором	
	Спеціальність 053 «Психологія»		
Модулів – 1	Спеціалізація Клінічна та реабілітаційна психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 7 аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 5,0	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Магістр психології»	12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-- год.	-- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання: -- год.	
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 33,3%:66,7%
 для заочної форми – 8,9%:91,1%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – поглиблення теоретичних уявлень щодо механізмів формування і функціонування залежної поведінки.

Завдання навчальної дисципліни:

- надати уявлення про психологію адиктивної поведінки як галузь психологічних знань
- розглянути концепції щодо механізмів формування адиктивної поведінки;
- розглянути чинники формування адиктивної поведінки;
- охарактеризувати основні види адиктивної поведінки та методи їхньої психологічної діагностики;
- розглянути підходи та методи психологічної корекції залежних розладів.

Передумови для вивчення дисципліни

В основу курсу покладено сучасні дослідження адиктивної поведінки, які спираються на уявлення про те, що в основі залежної поведінки лежать структурні зміни в організації особистості, які є первинними та обумовлюють єдність поведінкових розладів та можливість їх взаємопереходу, а також твердження, що домінування компенсаторних атрибутів у процесі задоволення інтерактивних потреб в колі значущого спілкування особистості призводить до спотворення емоційно-вольової сфери людини, внаслідок чого може виникнути залежність будь-якого типу.

Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна психологія», «Диференціальна психологія», «Психофізіологія», «Психодіагностика», «Вікова психологія», «Соціальна психологія» та ін.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, клінічної та реабілітаційної психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 4. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік. СК 5. Організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК 6. Налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. СК 7. Приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК 9. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях. СК 11. Здатність створювати, організовувати та реалізовувати психологічний супровід та реабілітацію людині у ситуації хвороби.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
 ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
 ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
 ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
 ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

В основу системи оцінювання знань студентів по навчальній дисципліні «Основи адиктології» закладені наступні критерії:

- 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;
- 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам курсу;
- 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати;

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (тестування, контрольна робота, самостійна робота).

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних відповідей студентів, тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи і 50 балів – залік.

Виходячи з цього, оцінка «**відмінно**» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем курсу, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.

Оцінка «**добре**» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з навчальної дисципліни, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент по формі відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з курсу, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем курсу, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота														залік	Всього
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
-опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б); -підготовка і презентація реферату (максимум 10б); - індивідуальна робота (максимум 10 б); -написання есе з презентацією (максимум 10 б); -контрольна робота(максимум 10 балів); - участь у груповій роботі(дискусії, круглі столи)- (максимум 5б)				-опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б); -підготовка і презентація реферату (максимум 10б); - індивідуальна робота (максимум 10 б); - написання есе з презентацією (максимум 10 б); - контрольна робота(максимум 10 балів); - участь у груповій роботі(дискусії, круглі столи)- (максимум 5б) інші 50 балів – це залікова творча робота										50	100

T1, T2 і т.д. – теми дисципліни

Самостійна робота студентів ділиться на базову і додаткову.

Базова самостійна робота забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт. Базова самостійна робота студентів включає: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір), огляд літератури і електронних джерел інформації; вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; підготовка до семінарських занять; підготовка до написання контрольних робіт, інших форм поточного контролю; систематизація вивченого матеріалу перед семестровим іспитом.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни. Вона включає такі види робіт: аналіз наукових публікацій з визначеної викладачем теми; написання есе за заданою проблематикою; опрацювання наукових джерел, виконання творчого завдання, побудова моделей, схем, таблиць з означених завдань.

Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи. За конспектування матеріалів з актуальних питань з курсу студенти отримують 5 балів; за індивідуальну роботу – 10 балів; за конспект праць і його презентацію- 10 балів; за написання і презентацію реферату – 10 балів

Всього самостійна робота студента оцінюється у 35 балів.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують *тестовий контроль знань* з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 10 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80 – 89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70 – 79	C	добре (загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60 – 69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
50 – 59	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1: «ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ»

Тема 1. Девіантна поведінка: структура, механізми, клінічні форми

Визначення понять: залежність, адикція, зловживання, звикання, азартне поведінку, надцінне захоплення, патологічний потяг, нав'язливість, компульсія. Взаємодія індивіда з реальністю і типи девіантної поведінки. Делінквентний тип девіантної поведінки. Адиктивний тип девіантної поведінки. Патохаракторологічний тип девіантної поведінки. Тип девіантної поведінки, що базується на надздібностях.

Тема 2. Концепція залежної особистості

Чинники формування адиктивної поведінки: біологічні (вплив генотипу, нейрофізіологічні особливості), соціальні (вплив сімейної соціалізації, ЗМІ, релігії, освіти, тощо), психологічні (вплив деформації структури особистості, акцентуацій характеру). Нейрофізіологічні моделі формування залежних розладів: концепція нагороди, концепція оптимуму активації. Психологічні моделі формування залежних розладів: «зсув мотиву на мету», еволюційний підхід (стадії розвитку залежності), психодинамічний підхід до залежності: залежність як результат впливу інфантильної травматизації, залежність як засіб подолання внутрішньо особистісного конфлікту Концепція адиктивного потенціалу.

Тема 3. Класифікація залежностей

Історія поширення психічно активних речовин (ПАР). Розподіл ПАР на депресанти, стимулятори і галюциногени. Соціологічні, сімейні, психологічні та біологічні аспекти залежної поведінки. Види адикцій. Хімічні та нехімічні залежності.

Основні мотиви адиктивних розладів. Психодинаміка адиктивних розладів. Вікові та гендерні особливості адикцій.

Тема 4. Проблеми діагностики особистісної схильності до адиктивної поведінки

Пошук критеріїв залежності. Проблема необхідних та достатніх ознак залежності. Основні риси залежної особистості. Поняття розладу особистості, диференційні критерії розладу особистості залежного типу за МКХ-10. Методики психологічної діагностики залежності: опитувальник Б. Уайнхолда для діагностики міжособистісної залежності, методика В. Д. Менделевича «Схильність до залежної поведінки», опитувальник «Персональний автопортрет» Дж. Олдхема та Л. Морріс для діагностики розладів особистості. О.А Лещинська діагностика схильності особистості попадання під чужий вплив.

Змістовий модуль 2: «ВИДИ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ»

Тема 5. Алкоголізм: термінологія та класифікація. Клінічна картина

Стадії розвитку хвороби, підлітковий алкоголізм, алкоголізм у жінок. Теорії алкоголізму(біологічні, генетичні, психологічні).Клінічна симптоматика алкоголізму. Психологічні чинники формування алкогольної адиктивної поведінки: мотивація зловживання алкоголю, особистісні риси хворих на алкоголізм, акцентуації характеру, що сприяють розвитку алкоголізму, вплив сім'ї. Профілактика алкоголізму. Лікування та реабілітація хворих на алкоголізм.

Тема 6. Наркоманія: термінологія та класифікація психоактивних речовин.

Синдромологія наркоманії: наркотичне сп'яніння, синдром зміненої реактивності, синдром фізичної залежності, синдром психічної залежності. Характеристика психоактивних речовин. Розвиток наркоманії. Психологічні чинники формування наркоманії: мотивація вживання наркотиків, особистісні риси хворих на наркоманію, акцентуації характеру, що сприяють розвитку наркоманії, вплив сім'ї. Лікування та реабілітація хворих на наркоманію. Профілактика наркоманії.

Тема 7. Адикції нехімічного походження

Критерії нехімічних залежностей. Ігрова залежність (гемблінг). Стадії розвитку гемблінгу. Особистісні риси патологічних гемблерів. Комп'ютерна адикція як новий вид залежності. Труднощі міжособистісного спілкування та Інтернет-адикція, особистісні риси залежних від комп'ютера. Сексуальна адикція, особистісні риси секс-залежних, стадії розвитку сексуальної залежності. Культова психічна залежність особистості, механізми виникнення, шляхи подолання. Харчова залежність та її основні ознаки. Особистісні риси залежних від їжі. Харчова залежність та механізми стресу. Порушення інстинкту травлення: булімія, нервова анорексія. Трудоголізм та адиктивні організації. Особистісні риси трудоголиків, шляхи психологічної допомоги.

Тема 8. Міжособистісна залежність, невротичне кохання

Міжособистісна залежність як первинна форма залежності. Розвиток первинної залежності в онтогенезі людини: потреба у залежності у концепціях Е. Фромма, Дж. Боулбі та М. Ейнсуорт. Міжособистісна залежність у дорослому віці та побудова міжособистісних стосунків. Феномен любові у психології та філософії (Ж.-П. Сартр, Л. Бінсвангер, М. Босс, В. Франкл, Е. Фромм, І. Ялом, А. Маслоу), порушення любовних взаємин: невротична потреба в любові (К. Хорні), стосунки подружньої залежності (Н. Г. Гаранян, А. Б. Холмогорова). Форми залежної (невротичної) любові: токсична любов (П. Меллоді), любов-залежність (В. Сатір), любов-манія (С. Піл, А. Бродски), любов-прихильність (П. Шавер, К. Хейзан, Д. Бредшоу). Чинники розвитку стосунків міжособистісної залежності. Сімбіотично-компенсаторні групи.

Тема 9. Співзалежність

Співзалежність: визначення, критерії. Характеристика співзалежності. Непереносимість фрустрації, низька самооцінка, перфекціонізм. Біологічні і соціальні передумови до розвитку співзалежності. Роль сім'ї.

Провокуючі фактори. Фази перебігу. Виявлення і корекція співзалежності. Тренінг асертивності. Встановлення здорових міжособистісних стосунків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
о		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. «ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ»												
»												
Тема 1. Девіантна поведінка: структура, механізми, клінічні форми	9	2	2			5	10	2				8
Тема2. Концепція залежної особистості	9	2	2			5	8					8
Тема 3. Класифікація залежностей	9	2	2			5	10	2				8
Тема4. Проблеми діагностики особистісної схильності до адиктивної поведінки	14	2	2			10	10					10
Разом за змістовим модулем	41	8	8			25	38	4				34
Змістовий модуль 2 «Види адиктивної поведінки»												
Тема 5. Алкоголізм: термінологія та класифікація. Клінічна картина.	9	2	2			5	12	2				10

Тема6. Наркоманія: термінологія та класифікація психоактивних речовин	9	2	2			5	10				10
Тема7. Адикції нехімічного походження	7		2			5	10				10
Тема 8. Міжособистісна залежність	12	--	2			10	12		2		10
Тема9. Співзалежність	12	4	2			10	8				8
Разом за змістовим модулем	49	12	10			35	52	2	2		48
Усього годин	90	14	18			60	90	6	2		82

5. Теми семінарських занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1 «ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ»	
1.	Девіантна поведінка: структура, механізми, клінічні форми. Девіантна поведінка: адиктивна поведінка	2
2.	Концепція залежної особистості	2
3.	Класифікація залежностей	2
	Змістовий модуль 2 «ВИДИ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ »	
4.	Проблеми діагностики особистісної схильності до адиктивної поведінки	2
5.	оголізм: термінологія та класифікація. Клінічна картина.	2
6.	Наркоманія: термінологія та класифікація психоактивних речовин	2

7.	Адикції нехімічного походження	2
8.	Міжособистісна залежність	2
9.	Співзалежність	2
	Всього	18

Заочна форма навчання

№ з/п	1. Назва теми	Кількість годин
1.	2. Міжособистісна залежність	2
	Всього	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

8. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1 «ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ»	
1.	До теми «Девіантна поведінка: структура, механізми, клінічні форми»: 1. Написати реферат: «Адикція: основні форми прояву», «Адиктивна поведінка- девіантна поведінка: співвідношення понять». 2.Описати типи девіантної поведінки.	5/8

2.	<p>До теми «Концепція залежної особистості»: самостійно вивчити питання про вплив важких обставин формування особистості на можливість виникнення адиктивної поведінки, щоб мати змогу обговорити його з викладачем. 2.Описати портрет залежної особистості. <u>Рекомендована література:</u> Ліщинська О.А. Модель формування адиктивного потенціалу особистості/ Практична психологія та соціальна робота, № 3, 2013 р, ст. 1-9. Психіатрія і наркологія : підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, П86 В.А. Абрамов та ін. ; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К. : ВСВ "Медицина", 2015. — 512 с. Бурлачук Л. Ф. Психотерапія: учебник для вузов (психологические модели) / Л. Ф. Бурлачук, А. С. Кочарян., М. Е. Жидко – СПб.: Питер, 2009. – 496 с.</p>	5/8
3.	<p>До теми «Класифікація залежностей»: 1.Виписати види залежностей 2.Виписати з художньої літератури(на вибір) портрет залежної людини(персонажа твору)та зробити психологічний аналіз та своє бачення. 3.Побудувати структуру моделі залежної поведінки на основі наявних у психологічній науці напрямів та теорій</p>	5/8
Змістовий модуль 2 «ВИДИ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ»		
4.	<p>До теми «Проблеми діагностики особистісної схильності до адиктивної поведінки»: 1.Написати реферат на тему: «Психодіагностичний інструментарій адикцій» 2.Описати «12 кроків» у одному із запропонованих підручників. <u>Рекомендована література:</u> Психіатрія і наркологія : підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, П86 В.А. Абрамов та ін. ; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К. : ВСВ "Медицина", 2015. — 512 с. Бурлачук Л. Ф. Психотерапія: учебник для вузов (психологические модели) / Л. Ф. Бурлачук, А. С. Кочарян., М. Е. Жидко – СПб.: Питер, 2009. – 496 с.</p>	10/10
5.	<p>До теми «Алкоголізм: термінологія та класифікація. Клінічна картина»: 1.Написати реферат на тему: «Алкоголізм: шляхи профілактики» 2.Написати есе, в якому проаналізувати свої спостереження за змінами особистості знайомого алкоголіка.</p>	5/10

	<p><u>Рекомендована література:</u> Психіатрія і наркологія : підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, П86 В.А. Абрамов та ін. ; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К. : ВСВ "Медицина", 2015. — 512 с. Бурлачук Л. Ф. Психотерапія: учебник для вузов (психологические модели) / Л. Ф. Бурлачук, А. С. Кочарян., М. Е. Жидко – СПб.: Питер, 2009. – 496 с.</p>	
6.	<p>До теми «Наркоманія: термінологія та класифікація психоактивних речовин»: Підготувати реферати із описом найвідоміших психоактивних речовин для того, щоби на занятті зробити презентацію і аналіз. <u>Рекомендована література:</u> Аддиктивное влечение. В. Д. Менделевич, М. Л. Зобин. М.: МЕДпрессинформ, 2012. , 263 с Психіатрія і наркологія : підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, П86 В.А. Абрамов та ін. ; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К. : ВСВ "Медицина", 2015. — 512 с. Бурлачук Л. Ф. Психотерапія: учебник для вузов (психологические модели) / Л. Ф. Бурлачук, А. С. Кочарян., М. Е. Жидко – СПб.: Питер, 2009. – 496 с.</p>	5/10
7.	<p>До теми «Адикції нехімічного походження» Розглянути класифікацію нехімічних (поведінкових) залежностей у сучасній літературі та підготувати детальний опис одного обраного виду нехімічної адикції зі списку наведеного нижче:нервова анорексія;булімія;сексуальна адикція;гемблінг;комп'ютерна залежність (кібер-адикція);трудогольна залежність;культова психічна залежність; адикція стосунків; міжособистісна залежність; алежність у подружніх стосунках;залежна любов: токсична любов, любов-манія, любов-залежність, любов-прихильність. <u>Рекомендована література:</u> Ліщинська О.А. Культова психічна залежність особистості: Практичне керівництво для психологів. К.: Шкільний світ, 2007 120 с. Егоров А.Ю. Нехимические зависимости. СПб.: Речь, 2007 – 190 с. Бурлачук Л. Ф. Психотерапія: учебник для вузов (психологические модели) / Л. Ф. Бурлачук, А. С. Кочарян., М. Е. Жидко – СПб.: Питер, 2009. – 496 с.</p>	5/10
8.	<p>До теми «Міжособистісна залежність»: 1.Написати реферат на тему: «Любовна залежність» 2.Есе на основі кіноматографа(художній фільм)- підібрати фільм, сюжетом якого є проблема міжособистісних адикцій.</p>	10/10
9.	<p>До теми «Співзалежність» описати форми співзалежної поведінки на матеріалі есе(з досвіду спостережень за іншими людьми), чи з матеріалів художньої літератури.</p>	10/8

	2.Написати реферат на тему: «Співзалежність:шляхи виходу».	
	Разом	60/82

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне та письмове опитування, навчальні тести, контрольна робота, індивідуальна робота, конспекти першоджерел, реферати, залік.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна «Основи адиктології» передбачає використання мультимедійного обладнання (комп'ютер, проектор).

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники, першоджерела, атласи

Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладання, частково-пошуковий, дослідницький(активні методи навчання: групові дискусії, метод синектики, мозковий штурм, ігрові методи, евристичні тощо).

Завдання для залікової роботи (презентація- захист)

1. Чинники формування адиктивної поведінки: біологічні, соціальні, психологічні.
2. Нейрофізіологічні моделі формування залежних розладів.
3. Психологічні моделі формування залежних розладів.
4. Залежна особистість: концепція залежної особистості, розлад особистості залежного типу.
5. Хімічні залежності: загальна характеристика, діагностичні ознаки, види.
6. Алкогольна адиктивна поведінка: термінологія та класифікація. Клінічна картина: стадії розвитку хвороби, підлітковий алкоголізм, алкоголізм у жінок.
7. Психологічні чинники формування алкогольної адиктивної поведінки.
8. Лікування та реабілітація хворих на алкоголізм.
9. Наркозалежність: термінологія та класифікація психоактивних речовин.
10. Синдромологія наркоманії та розвиток наркоманії.
- 11.Психологічні чинники формування наркоманії:
- 12.Лікування та реабілітація хворих на наркоманію.
- 13.Нехімічні залежності: загальна характеристика, діагностичні ознаки, види.
- 14.Комп'ютерна адикція.

15. Ігрова залежність (гемблінг).
16. Трудогольна адикція.
17. Сексуальна адиктивна поведінка.
18. Культова психічна залежність.
19. Харчові адикції: булімія, нервова анорексія.
20. Міжособистісна залежність як первинна форма залежності: характеристика, стадії розвитку міжособистісної залежності.
21. Співзалежність, критерії визначення співзалежної поведінки.
22. Форми невротичного кохання: токсична любов, любов-залежність, любов-манія, любов-прихильність.
23. Принципи корекції адиктивних розладів.
24. Психотерапія стосунків подружньої залежності.
25. Етапи психологічної корекції залежності.

Зразки тестових завдань з курсу «Психологія адиктивної поведінки»

Що таке адиктивна поведінка?

1. Зловживання наркотиками.
2. Поведінка, що характеризується залежністю.
3. Зловживання алкоголем.
4. Наркоманія та токсикоманія.

Яке визначення гострої інтоксикації адиктивними речовинами є вірним?

1. Це стан, який настає внаслідок вживання наркотичних речовин та приводить до залежності від них.
2. Це стан, який настає після прийому алкоголю чи іншої психоактивної речовини, що приводить до розладів психічних чи психофізичних функцій, поведінки та реакцій.
3. Це отруєння будь-якими хімічними речовинами, що приводить до порушення життєвих функцій та негативних наслідків для здоров'я людини.
4. Це корисний для здоров'я людини стан, що викликається систематичним вживанням адиктивних речовин.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Бурлачук Л. Ф. Психотерапія: учебник для вузов (психологические модели) / Л. Ф. Бурлачук, А. С. Кочарян., М. Е. Жидко – СПб.: Питер, 2009. – 496 с.
2. Змановская Е. В. Девиантология: (Психология отклоняющегося поведения): Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Змановская Евгения Валерьевна – 2-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 288 с.
3. Психіатрія і наркологія : підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, П86 В.А. Абрамов та ін. ; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К. : ВСВ "Медицина", 2015. — 512 с.
4. Егоров А.Ю. Нехимические зависимости. СПб.: Речь, 2007 – 1990 с.
5. Аддиктивное влечение. В. Д. Менделевич, М. Л. Зобин. М. : МЕДпрессинформ, 2012. , 263 с
6. Максимова Н. Ю. Психологія адиктивної поведінки. Навчальний посібник – / Максимова Наталья Юрьевна. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. – 308 с.
7. Руководство по аддиктологии / под. ред. проф. В. Д. Менделевича. – СПб.: Речь, 2007. – 768 с.
8. Шабанов П. Д. Основы наркологии. / Шабанов Петр Дмитриевич – СПб.: Лань, 2002. – 560 с.
9. Ліщинська О.А. Культурна психічна залежність особистості: Практичне керівництво для психологів. К.: Шкільний світ, 2007 120 с.

Додаткова:

1. Балинт М. Базисный дефект: Терапевтические аспекты регрессии / Микаэл Балинт / Пер. с англ. Агарков В. А., Кравец С. В. – М.: “Когито-Центр”, 2002. – 526 с.
2. Братусь Б. С. Аномалии личности / Братусь Борис Сергеевич. – М.: Мысль, 1988. – 301 с.
3. Бурбо Л. Пять травм, которые мешают быть самим собой / Лиз Бурбо / Перевод В. Трилиса. – К.: «София» – М.: «Гелиос», 2001 – 168 с.
4. Варга А. Я. Системная семейная психотерапия / Варга Анна Яковлевна – СПб.: Речь, 2001.– 144 с.
5. Джонсон С. М. Психотерапия характера: практ. рук / Стивен М. Джонсон. – М.: Центр психологической культуры, 2001. – 355 с. – (Техники психотерапии).
6. Кернберг О. Ф. Отношения любви: норма и патология. / Отто Ф. Кернберг. – Пер. с англ. М. Н. Георгиевой. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 256 с.
7. Коркина М. В. Нервная анорексия. Учеб. пособие для мед. ин-тов / М. В. Коркина, М. А. Цивилько, В. В. Мариллов – М.: Медицина, 1986. – 176 с.
8. Короленко Ц. П. Социодинамическая психиатрия. Практическое руководство / Ц. П. Короленко, Н. В. Дмитриева – М.: Академический Проект, 2000. – 460 с.
9. Котляров А. В. Другие наркотики, или Homo addictus: Человек зависимый / Котляров Андрей Викторович. – М.: Психотерапия, 2006. – 480 с.
10. Кочарян А. С. Психотерапия сексуальных расстройств и супружеских конфликтов / А. С. Кочарян, Г. С. Кочарян – М.: Медицина, 1994. – 224 с.
11. Кочарян А. С. Психологические модели зависимых расстройств / А. С. Кочарян, В. В. Коровицкая, М. Е. Жидко, И. А. Кочарян // Вісник Харківського університету. Серія психологія. – 2004. – № 617. – С. 92-96.
12. Кочарян А. С. Токсическая любовь как форма патологии супружеских отношений / А. С. Кочарян, Р. П. Федоренко // Вісник Харківського університету. Серія психологія. – 1998. – № 419. – С. 87-91.
13. Ліщинська О. Інтерактивні потреби особистості як чинник автономності або залежності / О. Ліщинська // Педагогічний процес: теорія і практика. - 2016. - Вип. 3. - С. 47-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2016_3_10 (науково-метричні бази РИНЦ і Копернікус) 0.5 д.а. фахове видання.
14. Ліщинська О. А., Каузальна модель механізмів впливу деструктивного культу на особистість/Педагогічний Процес: теорія і Практика, No 1 (52), 2016 – С.60-65.(науково-метричні бази РИНЦ і Копернікус), 0.5 д.а. фахове видання.

15. Ліщинська О.А. Нефармакологічна залежність, як виклик практичній психології та сімейному вихованню // Наукові студії із соціальної та політичної психології. – 2006.–Вип. 11(14). – К.,С.133–140.
16. Ліщинська О.А. Соціально-психологічні механізми культової психічної залежності особистості //Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. Збірник наукових праць /Головний редактор М.Й.Варій – Львів: ЛьвДУВС, 2010. – Вип1. – С.127-140
17. Ліщинська О.А. Роль сім'ї у формуванні у дитини здатності до конструктивної взаємодії зі світом // Збірник наукових праць:філософія, соціологія, психологія.-2012.-№17.-Ч.2.-С.
18. Ліщинська О.А. Модель формування адиктивного потенціалу особистості/ Практична психологія та соціальна робота, № 3, 2013 р, ст. 1-9.
19. Ліщинська О.А. Мотиваційно-динамічний каркас особистості// Науково-практичний освітньо-методичний журнал «Практична психологія та соціальна робота». – 2014 (№ 8) С. 1-4.
20. Ліщинська О. А., Психологічна концепція соціальної залежності /Педагогічний Процес: теорія і Практика, No 3-4 (48-49), 2015 (науково-метричні бази РИНЦ і Копернікус)
21. Личко А. Е. Подростковая наркология / А. Е. Личко, В. С. Битенский – Л.: Медицина, 1991. – 304 с.
22. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика: Понимание структуры личности в клиническом процессе / Ненси Мак-Вильямс / Пер. с англ. – М.: Независимая фирма «Класс», 1988. – 480 с.
23. Пил С. Любовь и зависимость / Стентон Пил, Арчи Бродски / Пер. с англ. – М.: Институт Общегуманитарных исследований, 2005. – 384 с.
24. Поттер-Эфрон Р. Стыд, вина и алкоголизм: клиническая практика / Роналд Поттер-Эфрон / Пер. с англ. – М.: Институт общегуманитарных исследований, 2002. – 416 с.
25. Психология и лечение зависимого поведения / Под ред. С. Даулинга / Пер. с англ. Р. Р. Муртазина – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 240 с.
26. Уайнхолд Б. Освобождение от созависимости / Берри Уайнхолд, Джерей Уайнхолд / Перевод с англ. А. Г. Чеславской. – М.: Независимая фирма «Класс» – 224 с.
27. Уайнхолд Б. Противозависимость: бегство от близости / Берри Уайнхолд, Джерей Уайнхолд / пер. с англ. Е. Бабенко, Г. Смолин. – Каменец-Подольский: Аксиома, 2009. – 328 с.
28. Чуркин А. А. Краткое руководство по использованию МКБ-10 в психиатрии и наркологии / А. А. Чуркин, А. Н. Мартюшов – М.: «Триада-Х», 2000. – 232 с.